

Сага дьыллаабы сценарий

- Заал бырааһынныктыы киэргэммит.
- Курант тыаһа барар.
- Сага дьыллаабы фоной музыка тыаһыыр.
- Оруолларга: Чаһы чыычааба, Дьэгэ –Бааба, Ойуур Иччитэ.
- Атрибуттар: чаһы,

Вед: Сага дьыл үөрүүтүгэр,
Сага дьыл бэлиэтигэр
Чээлэй күөх харыйаны
Лаглаччы киэргэспиттэр.
Саргылаах Сага Дьыл
Салаллан, сандааран,
Күлүмүрдээн, үөрэн – көтөн
Тийэн кэллэ биһиэхэ.

Заалга оҕолор киирэллэр уонна харыйа тула тураллар (Занавес кэнниттэн тахсаллар).

“Поезд” муз.сопр.

Ырыа, харыйа тула хоровод. *Олоппосторугар олороллор.*

Чаһы чыычааба көтөн киирэр:

Сага дьылбыт буолара бу тийэн кэллэ,
Чаһы 12ни охсоро бу тийэн кэллэ,
12 чаһы охсуо – дьиктини кэрэни күүтүн,
Чаһы этиэхэ этиэбэ
Сага дьыл кэлбитин! (**Чаһы ыйыыр**)
(Чаһылар үгкүүлэрэ “Тики –тики так”)

Чаһы чыычааба: Арай биирдэ, харыйачаан аттыгар, остуоруйабыт сафаламмыт!

Дьэгэ бааба, ойуур иччитэ киирэн кэлэллэр музыка тыаһыыр

Дьэгэ бааба: Истибитин дуо? Детсаакка Сага дьыл бырааһынныга буолар диэн?

Ойуур иччитэ: Истээн истэн. Эмиэ оонньуулар- көрүлүүлэр. Онтон биһигини ынырбатахтар! Кинилэргэ мэхэйдииэххэ наада!

Дьэгэ бааба: Дьэ, ол хайдах мэхэйдиибит? Чаһы 12-ни оҕустабына Сага сыл кэлиэ.

Ойуур иччитэ: Оччобуна тугу гынабыт? (Толкуйдуулар).

Дьэгэ бааба: Биһиги кинилэри албыннаан чаһыларын уоруохха! Оччоҕо Саҥа дьыллара буолуо суоҕа! (Күлэр) Эн барангыҥ чаһыларын ылан кэл.

Ойуур иччитэ: Оо, Дьэгэ бааба олус да өйдөөххүүн! Харыйалар быыстарынан детсаакка барыам уонна чаһыларын ылыам. (Тахсан бараллар)

Вед: *Ол бириэмэҕэ харыйачааннар ойуур саҕатыгар үнкүүлүү сылдьаллар эбит.*

(Харыйачааннар үнкүүлэрэ)

Ойуур иччитэ: (Тахсан көрөн турар) харыйачааннар мин эһигини кытта оонньоохпун баҕардым. Миигин кытта оонньооххун дуо? *(Оонньоу “Дьуолканы кизгэт” наада алдьаммат елка оонньоурдара уонна кыра икки харыйа. Ким тургэнник кизгэппит ол хотор)*. Маладьыастар! Мин салгыы айанныам этэ. Арааһа силлиэ буурҕа түһээри гынна дуу? Уой, оол ол кимнээх эрэ үнкүүлүү сылдьаллар

(Хаар дьоннор үнкүүлэрэ)

Ойуур иччитэ: *(Харыйа кэнниттэн өнгөнүүр, үнкүүлэхэр)* Оҕолоор, арааһа биһиги муннубут быһылаах, оонньоу оонньооттохпунта детсаад ханна баарын этиэххит дуо? *(Обручка хаар бырабыы)* Онно бырааһыннык буола турар, биһиги кинилэргэ мэйһиди баран иһэбин. Чаһыларын ыллахпына Саҥа дьыллара буолуо суоҕа. (Мээннык миинньэн тахсан бараллар)

Музыка тыаһыыр. Ол кэмнэ Хаарчаана(?) киирэр уонна харыйаны көрөр истэр.

Хаарчаана: Мичээр детсаакка бырааһынныкка барыахтаах этим да суолбун сүтэрэн кээстим дии. Оҕолор күүтэн эрдэхтэрэ дии. Миэхэ ким көмөлөһүөн сөбүй? **(Бу кэмнэ Дьэгэ бааба кубулунан киирэр).**

Хаарчаана: Дорообо, эбээ бу суолунан бардахпына детсаакка тийиэм дуо?

Дьэгэ бааба: Тийэҕиин, тийэҕин. Билигин мин сирдээн илдьиэм. (Дьуолканы эргийэн дс тийэн кэлэллэр).

Хаарчаана: Дорооболорун, оҕолоор! Баһыба, эйиэхэ сирдээн аҕалбыккар. Хайдах махтаныхпын сөбүй эйиэхэ?

Дьэгэ бааба: Миэхэ ммм (эргим ургум көрөр уонна чаһыны ылаар)

Хаарчаана: Тоҕо чаһыбытын ыллыын?

Дьэгэ бааба: Саҥа дьыл буолбатыын! Бирибиэттэриин! (Былаатын устар уонна тахсар)

Хаарчаана: Оо, Дьэгэ Бааба эбит дии. Албыннаан чаһыбытын ылла дии. Чыычаах, чыычаах биһиэхэ баһаалыста көмөлөс эрэ. Моруос оҕонньорго туох буолбутун кэпсээ.

Чыычаах сөбүлээн көтөн барар.

Хаарчаана: Кырачаан гномиктар фонариккыт уотунан Моруос оџоонньор суолун сырдатан биэрин

(Гномнар үнкүүлэрэ)

Хаарчаана: Сана дьылбытын көрсөр кэммит буолла да чаһыбыт суох дии. Биһиэхэ ким көмөлөһүөй? (Оџолор эппиэттэрэ). Моруос оџонньору ынырыахха (Ынырыы)

Моруос оџонньор киирэр. (В лесу родилась елочка ырыа тыаһыыр) Оџонньор типа ыллыыр.

Моруос оџонньор: Дорооболорун оџолор! Ытыктабыллаах ыалдьыттар! Чыычаах кэпсээнин истэн хара тыаларынан, муустаах муораларынан гномиктар фонарьдарын уотунан сирдэтэн, айаннаан-айаннаан эһиэхэ кэллим. Туохха буолла, оџолоор? (оџолор эппиэттэр: дьэгэ бааба чаһыны ыллылар). Ээ, оччоџо ол ороспуойдары билигин тыалчааннарым аҕалыахтара (тыал тыаһа дь.б, ойуур иччитэ эргийэ эргийэ киирэллэр, моруоһу көрөн куттаналлар). Дьэ, ороспуонньуктар чаһыны биэрэ охсун! Алҕаскытын өйдөөбөтөххүтүнэ тонортоон кэбиһиэм.

Дьэгэ бааба: Биһигини тонорумаа! Алҕаспытын өйдөөтүбүүт. Бырастыы гыныын! (Ойуур иччитэ чаһыны киллэрэр уонна ыйыыллар)

Моруос оџонньор: Дьэ, уонна хаһан да куһаҕаны онорбот буолун. Оџолоор, кинилэри бырастыы гыныахха уонна дьуолка тула туран хоробуоттуохха. Хоробуоттаан баран (*Дьуолка ула тураллар оонньуу “Моруос үтүлүгэ” эрдэ биир үтүлүгүн түһэрэр*). **Хаарчаана:** Эһээм үтүлүгүн түһэрбит. Эһээ үтүлүккүн тут (оџолорого биэрэр. Оџолор бэйэ- бэйэлэригэр бэрсэн куоттараллар).

Моруос оџонньор: оџолоор, мин хоһоон истэрбин олус сөбүлүүбүн.

Вед: Сизеттиһэн баран олоппуспутугар олоруохха уонна Моруос оџонньорго хоһооннорбутун ааҕыахха. (Хоһоон ааҕыыта, оџонньор олорор.)

Моруос оџонньор: Маладьыастар, оџолоор! Билигин эһиэхэ бэлэхпин биэриэм. (Мөһөөччүгүн ылбыта дьөлөџөс). Оо, мөһөөччүгүм тэстэн хаалан бэлэхтэрим түһэн хаалбыттар эбит дии. Иэдээн! (Бу кэмнэ Дьэгэ бааба, ойуур иччитэ киирэллэр.

Дьэгэ бааба: Эһиги миигин куһаҕан санаалаах диигит да, бэлэхтэргитин булан дьизэбэр уктум. Ол эрэн дьизэм аптаах, хаары олус сөбүлүүр. Оонньуубун сөпкө оонньоотоххутуна хаар харчы биэриэм. (Оонньуу “Нос, пол, потолок” оонньуур кэмнэ буккуйа сатыыр уонна биирдиилэригэр хаар биэрэр). Биир биир илдээн хаары дьөлөџөскө уктахтарына бэлэхтэрэ тахсар.

Хаарчаана: Оџолоор, үөрдүгүт дуо? Билигин эһигини кытта хаартыскаҕа түһүөхпүт уонна салгыы айанныахпыт.